

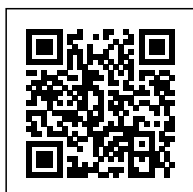
PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

VIII. volební období

Sněmovní dokument 2875

**Návrhy Poslanecké sněmovny na propůjčení nebo udělení státních
vyznamenání**

Předkladatel: Organizační výbor
Doručeno poslancům: 17. května 2019 v 14:26

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2019
8. volební období

192

USNESENÍ
organizačního výboru
z 38. schůze
ze dne 16. května 2019

k návrhu podvýboru organizačního výboru pro přípravu návrhů na propůjčení nebo udělení státních vyznamenání

Organizační výbor Poslanecké sněmovny

- I. s o u h l a s í** s předloženými návrhy podvýboru organizačního výboru pro přípravu návrhů na propůjčení nebo udělení státních vyznamenání uvedenými v příloze;
- II. d o p o r u č u j e** Poslanecké sněmovně přijmout následující usnesení:

Poslanecká sněmovna

předkládá prezidentu republiky podle § 8 zákona č. 157/1994 Sb., o státních vyznamenáních, návrhy na propůjčení nebo udělení státních vyznamenání, spolu s charakteristikami kandidátů;

- III. p o v ě ř u j e** předsedu podvýboru poslance Vojtěcha Pikala, aby na schůzi Poslanecké sněmovny odůvodnil návrh usnesení, kterým se předkládají prezidentu republiky návrhy na propůjčení nebo udělení státních vyznamenání.

v z. Vojtěch Filip v. r.
předseda Poslanecké sněmovny

Tomio Okamura v. r.
ověřovatel organizačního výboru

Návrhy na propůjčení nebo udělení státních vyznamenání

I. propůjčení **ŘÁDU BÍLÉHO LVA**

vojenské skupiny

1. Genmjr. Josef Ocelka, D.F.C. (12. 3. 1908 – 21. 7. 1942), III. třída
In memoriam
2. Genpor. Ing. Jaroslav Selner (5. 5. 1906 – 11. 1. 1973), II. třída
In memoriam
3. Arm. gen. Ing. Jiří Šedivý (3. 1. 1953), II. třída
4. Arm. gen. Ing. Petr Pavel, M.A. (1. 11. 1961), II. třída
5. Arm. gen. Vojtěch Luža (26. 3. 1891 – 2. 10. 1944), I. třída
In memoriam
6. Genmjr. Karel Lukas (16. 2. 1897 – 19. 5. 1949), I. třída
In memoriam
7. Genmjr. František Chábera (5. 1. 1912 – 21. 10. 1999), III. třída
In memoriam
8. Brig. gen. Miroslav Antonín Liškutín (23. 8. 1919 – 19. 2. 2018), III. třída
In memoriam
9. Div. gen. Hugo Vojta (11. 4. 1885 – 28. 9. 1941), II. třída
In memoriam

občanské skupiny

1. Ing. Andrej Kiska (2. 2. 1963), I. třída s řetězem
2. George Islay MacNeill Robertson, Baron Robertson of Port Ellen (12. 4. 1946), I. třída

II. propůjčení **ŘÁDU T. G. MASARYKA**

1. Adolf Rázek (30. 11. 1930 – 2. 11. 2018), V. třída
In memoriam
2. Bohumil Laušman (30. 8. 1903 – 9. 5. 1963)
In memoriam

III. udělení **MEDAILE ZA HRDINSTVÍ**

1. Pplk. František Štamprech (18. 2. 1889 – 22. 6. 1942)
In memoriam
2. Ignátz Duda (17. 5. 1883 – 10. 6. 1916)
In memoriam
3. Jaroslav Poledník (31. 1. 1920 – 23. 10. 1941)
In memoriam
4. Josef Bernat (21. 8. 1915 – 30. 5. 2000)
In memoriam
5. Štěpán Gavenda (25. 6. 1920 – 28. 6. 1954)
In memoriam
6. Kurt Taussig (1923)

IV. udělení **MEDAILE ZA ZÁSLUHY**

1. Prof. JUDr. PhDr. Leopold Jaroslav Pospíšil, Ph.D., DSc. (26. 4. 1923) – v oblasti vědy, 1. stupeň
2. Prof. RNDr. PhDr. Helena Haškovcová, CSc. (19. 8. 1945) – v oblasti vědy, výchovy a školství, 1. stupeň
3. Prof. MUDr. Augustin Svoboda, CSc., dr. h. c. (1. 1. 1940) – v oblasti vědy a školství, 1. stupeň
4. Karel Kovář (11. 9. 1996) – v oblasti kultury, školství a výchovy, 3. stupeň
5. Vladimír Körner (12. 10. 1939) – v oblasti kultury a umění, 2. stupeň
6. Petr Nutil (1981) – v oblasti školství a výchovy, 3. stupeň
7. JUDr. Oldřich Lichtenberg (9. 3. 1963) – v oblasti umění, 2. stupeň
8. Vojtěch Jasný (30. 11. 1925) – v oblasti kultury a umění, 1. stupeň
9. Plk. Ing. Jaroslav Prišćák, Ph.D. (28. 8. 1956) – v oblasti sportu, 1. stupeň
10. Věra Šimková Plívová (29. 5. 1934) – v oblasti kultury a umění, 2. stupeň
11. Jaroslav Čvančara (20. 11. 1948) – v oblasti vědy, kultury a výchovy, 1. stupeň
12. Pplk. v. v. Tichomir Mirkovič (9. 12. 1928) – v oblasti výchovy, 3. stupeň
13. Npor. v. v. Božena Ivanová (18. 5. 1927) – v oblasti výchovy a obrany, 3. stupeň
14. PhDr. Karel Hrubý (9. 12. 1923) – v oblasti vědy, 2. stupeň
15. MUDr. Jiří Mašek (16. 7. 1958) – v oblasti bezpečnosti občanů, 2. stupeň
16. Josef Němec (25. 9. 1933 – 10. 9. 2013) – v oblasti výchovy a sportu, 2. stupeň, in memoriam
17. Prof. Ing. Petr Sáha, CSc. (15. 2. 1948) – v oblasti hospodářské, vědy, techniky a školství, 1. stupeň
18. Josef Šmukař (15. 10. 1955) – v oblasti kultury a umění, 1. stupeň
19. Prof. MUDr. Miloš Táborský, Ph.D., FESC, MBA (5. 10. 1962) – v oblasti vědy, 2. stupeň
20. Ing. Josef Kalbáč (17. 2. 1940) – o územně samosprávný celek v oblasti kultury, výchovy a školství, 3. stupeň
21. Jaroslav Falta (22. 3. 1951) – v oblasti sportu, 1. stupeň
22. Václav Zapadlík (23. 9. 1943 – 21. 8. 2018) – v oblasti umění, 3. stupeň, In memoriam
23. Adam Ondra (5. 2. 1993) – v oblasti sportu, 3. stupeň
24. PharmDr. Zuzana Holubcová, Ph.D. (1982) – v oblasti vědy, 3. stupeň
25. Tomáš Mikolov (1982) – v oblasti vědy, 3. stupeň
26. Ing. Josef Bartoněk (+ 11. 1. 2019) – o stát, 1. stupeň
27. Mikuláš Kroupa, DiS. (12. 8. 1975) – v oblasti kultury a výchovy, 1. stupeň
28. Jiří Sozanský (27. 4. 1946) – v oblasti kultury a umění, 2. stupeň
29. Emir Nemanja Kusturica (24. 11. 1954) – o stát v oblasti umění, 2. stupeň

Charakteristiky kandidátů navržených
k propůjčení nebo udělení státních
vyznamenání k řádovému dni 28. 10. 2019

1 Řád Bílého lva

1. Vojenské skupiny

1.1. Genmjr. Josef Ocelka D.F.C. (12. 3. 1908 – 21. 7. 1942), III. třída, IM

Navrhovatel: Igor Ocelka

Osvojlil: Věra Kovářová, Vojtěch Pikal

Josef Ocelka působil jako velitel u 311. bombardovací peruté v RAF během 2. světové války. Během svého působení získal mnoho ocenění. Byl velitelem a pilotem jednoho ze tří letadel, které 10. září 1940 uskutečnily 1. nálet nad území okupované Německem. Tímto náletem se přenesla válka na území okupované Německem a na území Německa, což byl jeden z významných milníků 2. světové války.

1.2. Genpor. Ing. Jaroslav Selner (5. 5. 1906 – 11. 1. 1973), II. třída, IM

Navrhovatel: Vojtěch Munzar

Osvojlil: Vojtěch Munzar

Kladenský rodák, plukovník generálního štábu, velitel 3. československé samostatné brigády v SSSR, později generálmajor, náčelník katedry taktiky na Vysoké válečné škole v Praze, nositel čtyř československých válečných křížů 1939, Řádu Britského impéria, Řádu Slovenského národního povstání I. třídy, sovětského Řádu rudé hvězdy, rumunského Řádu Královské koruny, Československé vojenské pamětní medaile se štítkem FR-VB-SV-SSSR, Československé pamětní medaile Za zásluhy I. stupně, Československé pamětní medaile Za chrabrost před nepřitelem, sovětské medaile Za osvobození Prahy, britské medaile Africa Star, sovětské medaile Za vítězství nad Německem, britského vyznamenání The 1939 – 1945 Star a Dukelské pamětní medaile.

Po absolvování reálného gymnázia na Kladně a Pěchotního učiliště v Hranicích zastával řadu velitelských a štábních funkcí v prvorepublikové armádě. Po okupaci Československa v roce 1939 se zapojil do odboje ve vojenské organizaci Obrana národa, poté uprchl přes Slovensko a Jugoslávii na Střední východ a stal se příslušníkem československého praporu, jemuž velel plukovník Karel Klapálek. Bojoval v obleženém Tobruku a po přemístění československého protiletadlového pluku do Anglie pracoval ve zpravodajském oddělení ministerstva obrany, jehož náčelníkem byl jeden z nejslavnějších zpravodajců dějin 2. světové války, plukovník František Moravec. Koncem roku 1944 následoval na vlastní žádost svého bývalého velitele Karla Klapálka k československým jednotkám v Sovětském svazu. Stal se náčelníkem štábu 3. československé samostatné brigády, které generál Klapálek velel a později, po bojích na Dukle, převzal její velení. 3. československá samostatná brigáda se pod jeho velením vyznamenala v druhém největším válečném střetu na území Československé republiky - v bojích o Liptovský Mikuláš.

V roce 1951 byl propuštěn z Československé lidové armády. Několik let nuceně fáral v Ostravě, poté pracoval v kladenských ocelárnách, jako posunovač na dráze, učitel a později dokonce zástupce ředitele učňovské školy. V roce 1968 byl částečně rehabilitován,

aby byl pak v roce 1991 tehdejším prezidentem Václavem Havlem povýšen do hodnosti generálporučíka in memoriam.

1.3. Arm. gen. Ing. Jiří Šedivý (3. 1. 1953), II. třída

Navrhovatel: Vladimír Duša

Osvojl: Marián Jurečka

Zásluhy o obranu vlasti a bezpečnost ČR.

1.4. Arm. gen. Ing. Petr Pavel, M.A. (1. 11. 1961), II. třída

Navrhovatel: Markéta Pekarová Adamová, Vladimír Duša

Osvojl: Markéta Pekarová Adamová, Marian Jurečka

Armádní generál Petr Pavel je český voják, generál Armády České republiky, který jako první zástupce zemí bývalé Varšavské smlouvy nastoupil do nejvyšší vojenské funkce Severoatlantické aliance – předsedy vojenského výboru NATO.

Svou vojenskou kariéru zahájil na Vojenském gymnáziu Jana Žižky z Trocnova v Opavě. Po jeho skončení pokračoval ve studiu průzkumného oboru na Vysoké vojenské škole pozemního vojska ve Vyškově, kterou ukončil v roce 1983. Téhož roku nastoupil ke speciálnímu pluku do Prostějova, kde se postupně propracoval až na velitele 6. speciální brigády. Mezi lety 1988–1991 se dále vzdělával na Vojenské akademii Antonína Zápotockého v Brně a poté také na studijních pobytech ve štábní škole v Camberley, na Královské akademii obranných studií a na King's College London, kde prošel výukou mezinárodních vztahů. Počátkem devadesátých let se účastnil na území bývalé Jugoslávie mise UNPROFOR. Za osvobození francouzských vojáků ze srbského obklíčení byl vyznamenán francouzským Vojenským křížem s bronzovou hvězdou a získal si mezinárodní uznání. V letech 1993-1994 byl zástupcem vojenského a leteckého přidělence při Velvyslanectví ČR v Belgii (s akreditací pro Nizozemí a Lucembursko). Po návratu do ČR zastával funkci asistenta ředitele Vojenského zpravodajství, posléze pracoval jako zpravodajský důstojník.

Po vstupu ČR do NATO byl pověřen funkcí vojenského asistenta ředitele pro vedení operací na spojeneckém velitelství SEVER (AFNORTH) v nizozemském Brunssumu a to až do roku 2002. V červenci 2002 se stal zástupcem velitele 1. mechanizované divize v Brně a v prosinci pak velitelem velitelství specializovaných sil. Zapojil se také do operace Enuring Freedom a to ve štábu US CENTCOM (nejdříve v Tampě a později v Kataru).

V letech 2003 až 2005 byl zástupcem velitele společných sil a následně zástupcem ředitele sekce MO – ředitelem operačního odboru. Další léta strávil v zahraničí. Nejdříve jako zástupce vojenského představitele ČR při EU v Bruselu a poté jako národní vojenský představitel ČR v SHAPE v Monsu. Od července 2011 do června 2012 byl zástupcem náčelníka Generálního štábu AČR. 29. července 2012 byl prezidentem republiky Václavem Klausem jmenován náčelníkem Generálního štábu AČR.

Na zasedání Vojenského výboru NATO v září 2014 v litevském Vilniusu byl zvolen předsedou tohoto výboru. Po generálním tajemníkovi se jedná o druhý nejvyšší post Severoatlantické aliance. Do funkce nastoupil 26. června 2015 a mandát mu vypršel o tři roky později, 29. června 2018. V březnu 2018 obdržel nejvyšší americké vojenské vyznamenání pro cizince, tzv. Legion of Merit (Záslužná legie).

1.5. Arm. gen. Vojtěch Luža (26. 3. 1891 – 2. 10. 1944), I. třída, IM

Navrhovatel: Podvýbor pro válečné veterány (Jana Černochová, Jaroslav Foldyna, Vojtěch Pikal, Radovan Vích, Pavel Žáček)

Osvojlil: Jana Černochová, Jaroslav Foldyna, Vojtěch Pikal, Radovan Vích, Pavel Žáček, Zdeněk Podal

---

Divizní generál Vojtěch Luža celou svojí vojenskou kariérou i dalším životem prokázal odvahu, loajalitu a oddanost své vlasti. Toto vše prokázal svým angažmá v československých legiích, působením v československé armádě za 1. republiky, kdy dosáhl hodnosti divizního generála, za německé okupace se pak přidal k českému odboji. Od srpna 1914 sloužil jako jednoroční dobrovolník u plzeňského 35. pěšího pluku. V listopadu 1914 byl se svou četou, které velel, odvelen na ruskou frontu, kde se účastnil bojů až do 30. srpna 1915, kdy byl zajat ruskými vojáky. Až do července 1916 pobýval jako válečný zajatec v zajateckém táboře Veněv v Tulské gubernii. 11. dubna 1916 vstoupil do legií, jako dobrovolník se přihlásil do 1. srbské dobrovolnické divize. Prodělal těžké boje u Dobrudže, byl i lehce raněn.

V lednu 1917 byl na vlastní žádost převelen k československým legiím v Rusku. Jako velitel kulometné roty se zúčastnil bitvy u Zborova. Byl postupně povýšen na kapitána, majora, vypracoval se až na zástupce velitele pluku. Za dobrodružné sibiřské anabáze, už jako velitel 19. lodního transportu, úspěšně dopravil své vojáky do Evropy.

Ve svobodném Československu se brzy stal jedním z nejvýznamnějších příslušníků důstojnického sboru. Velel postupně pěšímu pluku, brigádě i armádnímu sboru. Rok 1937 znamenal vrchol Lužovy kariéry. V hodnosti divizního generála byl jmenován zemských vojenským velitelem pro Moravu a Slezsko se sídlem v Brně.

Za zářijové mobilizace 1938 byl Luža jmenován velitelem II. čsl. armády, která měla zastavit nepřítele na severní Moravě. Schylovalo se však ke kapitulaci, s níž Luža zásadně nesouhlasil. Ihned se začlenil do odbojové vojenské organizace Obrana národa. Soustředil kolem sebe skupinu spolehlivých lidí, většinou sokolů a bývalých legionářů. Udržoval kontakty s ministerským předsedou Aloisem Eliášem (popraveným za okupace). Po 15. březnu 1939 odešel na tzv. zdravotní dovolenou. V září 1941, po příchodu Heydricha do Prahy, odešel Luža okamžitě do ilegality. V letech 1943-44 stál v čele odbojové skupiny Rada tří. Odešel do Čech a začal chystat i konkrétní kroky k plánovanému odboji. V září 1944 byl společně s pobočníkem kapitánem Josefem Korešem odhalen protektorátním četnictvem. Při přestřelce ve vesnici Hřiště u Přibyslavi byl Luža zastřelen a Koreš, kterému se podařilo uprchnout, později zvolil sebevraždu, než aby se nechal zatknout.

1.6. Genmjr. Karel Lukas (16. 2. 1897 – 19. 5. 1949), I. třída, IM

Navrhovatel: Podvýbor pro válečné veterány (Jana Černochová, Jaroslav Foldyna, Vojtěch Pikal, Radovan Vích, Pavel Žáček)

Osvojl: Jana Černochová, Jaroslav Foldyna, Vojtěch Pikal, Radovan Vích, Pavel Žáček

---

Karel Lukas v říjnu 1915 narukoval a se svým plukem byl odeslán na ruskou frontu. Zde padl v polovině června 1916 do ruského zajetí a přihlásil se do čs. legií. Na podzim 1917 byl odeslán do Francie, kde byl zařazen k 21. čs. střeleckému pluku. Na podzim 1918 se zúčastnil krvavých bojů v Alsasku a Argonnách a za prokázané hrdinství byl opakovaně vyznamenán. Do svobodné vlasti přijel v lednu 1919 a ihned se zapojil do války s Poláky o Těšínsko. V letech 1. republiky prošel řadou nejrůznějších funkcí a jako absolvent prestižní Vysoké školy válečné byl pobočníkem náčelníka Hlavního štábu gen. Ludvíka Krejčího. V předvečer 2. světové války se jako příslušník Ředitelství opevňovacích prací podílel na výstavbě čs. stálého opevnění a po Mnichovu byl jedním ze čtyř čs. důstojníků, kteří se v Berlíně snažili dosáhnout zlepšení podmínek mnichovské dohody pro ČSR. Následně působil jako styčný důstojník MNO u autonomní vlády Podkarpatské Rusi (Karpatské Ukrajiny) v Chustu. V březnu 1939 měl zásadní podíl na vyjednání přechodu čs. jednotek, které zde sváděly boje s maďarskou armádou, do Rumunska.

Po okupaci Československa se zapojil do odboje v řadách Obrany národa, a když mu hrozilo zatčení, odešel přes Polsko do Francie. Zde zachránil desítky internovaných čs. interbrigadistů, když se zasadil o jejich přijetí do čs. zahraniční armády. Po porážce Francie se stal náčelníkem štábu 1. čs. samostatné brigády ve Velké Británii a následně vojenským atašé u polské exilové vlády v Londýně. Tato činnost ho však neuspokojovala a usiloval o odchod na frontu, což se mu podařilo v polovině června 1942, kdy byl odeslán na Střední Východ, kde se s 10. britskou obrněnou divizí zúčastnil krvavé bitvy u El Alameinu. Při následném pronásledování nacistického Afrika-Korpsu byl těžce zraněn. Zpět na frontu se vrátil teprve v červenci 1943, kdy se spolu se 7. britskou obrněnou divizí zúčastnil invaze do Itálie. V prosinci 1943 byl povolán do Londýna, kde byl přidělen k Čs. vojenské misi u SHAEF (Supreme Headquarters Allied Expeditionary Forces) gen. D. D. Eisenhowera, tedy velitelství, jež připravovalo otevření tzv. druhé fronty v Evropě.

V polovině srpna 1944 byl Karel Lukas ustanoven čs. vojenským a leteckým atašé v USA. Bleskový konec jeho slibně se rozvíjející kariéry přinesl únor 1948. Jako člověk „západnického smýšlení“ byl okamžitě zbaven funkce, 19. dubna 1948 zproštěn činné služby a v listopadu 1948 přeložen do výslužby. Dne 29. března 1949 byl zatčen příslušníky StB a převezen na Pankrác, kde byl držen ve vyšetřovací vazbě. Při výslechu 4. května 1949 byl bestiálně ztýrán a po další více než dva týdny mu nebyla poskytnuta žádná lékařská pomoc. Na následky mučení 19. května 1949 ráno zemřel. Stal se tak vůbec první obětí komunistického režimu z řad našich vojáků.

1.7. Genmjr. František Chábera (5. 1. 1912 – 21. 10. 1999), III. třída, IM

Navrhovatel: Podvýbor pro válečné veterány (Jana Černochová, Jaroslav Foldyna, Vojtěch Pikal, Radovan Vích, Pavel Žáček, Karel Krejza)

Osvojl: Jana Černochová, Jaroslav Foldyna, Vojtěch Pikal, Radovan Vích, Pavel Žáček, Karel Krejza

---

Generálmajor František Chábera, československý stíhací pilot byl účastníkem bojů ve Francii, bitvy o Británii, ofenzívy nad okupovanou Evropou, bojů ve Slovenském národním povstání a bojů o osvobození Československa. Po okupaci Československa unikl v roce 1939 přes Polsko do Francie. Po vstupu Francie do války byl přijat do francouzského letectva a přidělen ke slavné stíhací peruti „čápů“ Groupe de Chasse II/5 „Les Cigognes“. V prosinci 1939 byl jako jeden z prvních československých letců odeslán na frontu, kde létal na letounech Curtiss H-75. Během francouzské kampaně sestřelil 7 nepřátelských letadel. Po kapitulaci Francie přeletěl do severní Afriky a odtud se dostal lodí do Velké Británie.

Po příjezdu do Velké Británie byl přijat do britského královského letectva. Zúčastnil se bitvy o Británii a ofenzívy nad okupovanou Evropou. V únoru 1944 se stal velitelem 2. letky 1. čs. stíhacího leteckého pluku v SSSR, který se zúčastnil bojů v povstání na Slovensku v roce 1944 a bojů o osvobození Československa v roce 1945.

Po návratu do osvobozené vlasti se vrátil ke své předválečné funkci zalétávacího pilota. Posléze, v roce 1946 se stal zpravodajským důstojníkem letectva. Dne 4. 12. 1948 byl však zatčen, obviněn z pokusu o útěk do zahraničí a následně Státním soudem v Praze 1. 3. 1949 odsouzen na 5 let těžkého žaláře. Po propuštění v prosinci 1953 pracoval v dělnických profesích. Po částečné rehabilitaci roku 1964 mu byla navrácena hodnost majora v záloze. Plně rehabilitován byl až 30. 12. 1968 a v rámci toho byl k 1. 10. 1970 povýšen na podplukovníka v záloze. V roce 1990 byl v procesu plné morální rehabilitace povýšen na plukovníka v. v. a 8. 5. 1995 na generálmajora v. v. Po svém odchodu do penze žil v Litoměřicích, kde zemřel ve věku 87 roků.

1.8. Brig. gen. Miroslav Antonín Liškutín (23. 8. 1919 – 19. 2. 2018), III. třída, IM

Navrhovatel: Jana Krutáková

Osvojl: Jana Krutáková

Na letošní rok připadá 100. výročí jeho narození. Jako velmi mladý muž (ve věku 19 let) se rozhodl bránit svoji vlast a aktivně se zapojit proti okupaci své země. Když nemohl bojovat v řadách čs. armády, nevzdal svoje rozhodnutí pro službu vlasti a odešel do ciziny, kde dobrovolně bojoval nejprve ve francouzské cizinecké legii a pak jako člen Královského letectva s nasazením vlastního života za porážku fašismu a osvobození své rodné země. Byl nasazen do 131 letových akcí nad německým územím, ale také nad Francií, Belgií a Nizozemskem. Několikrát byl v přímém ohrožení života, ale díky své statečnosti a pilotnímu umu vždy vyvázl.

Po válce, v srpnu 1945, se vrátil domů, aby sloužil své rodné vlasti. Už v roce 1948, po komunistickém puči, jen o vlásek unikl zatčení. Stihl se vrátit zpět do Anglie, kde se věnoval letectví, hlavně už jako učitel létání a komisař při přezkušování ostatních pilotů.

Pan Miroslav A. Liškutín byl a je příkladem odhodlaného a statečného člověka, který již od mládí bojoval za svoji vlast, za mír a svobodu svých spoluobčanů. Prošel těžkými boji ve světové válce, ve které nasadil svůj život pro ideály, které ho přivedly do řad armády a do kokpitu bojových letadel. Je vzorem vlastenectví pro nás všechny: pro obyvatele své rodné obce, pro mladé lidi dnešní doby, pro všechny, kterým jsou vzácné hodnoty jako mír, svoboda, solidarita, vzájemná pomoc, obětavost, statečnost a odhodlanost. Svůj život zasvětil boji za tyto ideály.

1.9. Div. gen. Hugo Vojta (11. 4. 1885 – 28. 9. 1941), II. třída, IM

Navrhovatel: Věra Kovářová

Osvožil: Věra Kovářová

Hugo Vojta byl český divizní generál, vojenský velitel Sokola, spoluzakladatel a první zemský velitel Obrany národa. V době první světové války byl důstojníkem československých legií v Rusku a po návratu domů se stal vojákem z povolání, kdy se od roku 1925 stal velitelem zemského dělostřelectva v Košicích a Bratislavě. Podílel se a řídil v noci z 9. na 10. března 1939 obsazení všech strategických objektů, odzbrojení polovojenských oddílů Hlinkovy gardy a zajištění většiny slovenských politických činitelů. Ihned po počátku Protektorátu Čechy a Morava se generál Vojta zapojil do odboje. Byl členem Rady starších, která iniciovala vytvoření vojenské odbojové organizace Obrana národa. Při jednom z mnoha úderů německého gestapa proti Obrance národa byl roku 1940 zatčen a vězněn v Terezíně. Po nástupu Reinharda Heydricha jako říšského protektora byl odsouzen k trestu smrti, který byl vykonán 28. září 1941.

2. Občanské skupiny

2.1. Ing. Andrej Kiska (2. 2. 1963), I. třída s řetězem

Navrhovatel: Věra Kovářová

Osvožil: Věra Kovářová

Andrej Kiska je slovenský politik, čtvrtý prezident Slovenské republiky, spisovatel, bývalý podnikatel a filantrop. Za dobu svého úřadování ve funkci prezidenta se projevil jako ideální typ prodemokratického prezidenta, kterého by mohl leckterý stát závidět. Andrej Kiska byl a je majákem demokracie, liberalismu a slušnosti v proevropském a prozápadním stylu. Výrazným způsobem se zasloužil o demokracii a slušnou politiku na Slovensku. Je nesporným bojovníkem proti lžím a populismu v politice. Jedná se o velmi inspirativního politika, který dozajista ještě má, co politice a Slovensku nabídnout. Avšak již za své dosavadní působení jako prezident Slovenské republiky si bezesporu zaslouží vyznamenání.

2.2. George Islay MacNeill Robertson, Baron Robertson of Port Ellen (12. 4. 1946), I. třída

Navrhovatel: Vít Rakušan

Osvojl: Vít Rakušan

George Islay MacNeill Robertson, Baron Robertson of Port Ellen je členem Sněmovny lordů britského parlamentu, bývalým ministrem obrany a generálním tajemníkem NATO v letech 1999-2004. V době, kdy Česká republika přistupovala k Severoatlantické aliance, stál v jejím čele. Za jeho postoj a podporu rozšíření aliance o nové země byl vyznamenán ve všech zemích aliance, které za jeho působení do NATO vstoupily. V České republice mu však nejvyšší vyznamenání nikdy uděleno nebylo.

2 Řád Tomáše Garrigua Masaryka

1. Adolf Rázek (30. 11. 1930 – 2. 11. 2018), V. třída, IM

Navrhovatel: Věra Kovářová

Osvojl: Věra Kovářová

Adolf Rázek se narodil v Horním Jelení a v jeho útlém věku se jeho rodina přestěhovala do Prahy. Zde se vyučil mechanikem a vystudoval sdělovací elektrotechniku na ČVUT. Jeho činnost se ovšem vyvíjela jiným směrem. Místo pokojného života se podílel na vydávání ilegální náhrady katolického tisku. Za to byl také v r. 1952 odsouzen a uvězněn na 4 roky – mj. v táboře Mariánská na Jáchymovsku. Po návratu z vězení pracoval jako dělník a technik, byl i vedoucím technickohospodářské správy Matematického ústavu ČSAV. V r. 1985 byl ovšem znovu zatčen, tentokrát za práci v křesťanském samizdatu a dovozu křesťanské literatury. Díky široké mezinárodní publicitě naštěstí vyvázl s pouze podmíněným trestem. Do r. 1989 se u obvodního zastupitelstva a rady v Praze-Modřanech, na úseku sociální práce s vězni a uprchlíky, angažoval v rámci organizace Charita. Jako významná osobnost je vnímán i díky své činnosti po r. 1992, kdy pracoval na objasňování zločinů StB. Mimo vyšetřovací činnost se též věnoval zprostředkování poznatků z vyšetřování veřejnosti. Mj. se zabýval případy Babice a Číhošť, kdy i jeho zásluhou byl příslušník StB Ladislav Mácha, mučitel a spoluvrah pátera Toufara, alespoň symbolicky odsouzen.

2. Bohumil Laušman (30. 8. 1903 – 9. 5. 1963), IM

Navrhovatel: Jan Rada

Osvojl: Tomáš Hanzel

Bohumil Laušman se narodil jako syn učitele. Od mládí byl veřejně činný, pořádal konference mládeže, spojoval lidi s měst a vesnic. Den po okupaci v roce 1939 začal ilegálně pracovat, zajišťoval tisk protifašistických letáků atd. Byl 4x vyslýchán gestapem. V prosinci 1939 ilegálně odjel jako topič lokomotiv přes Slovensko do Maďarska. Postupně se dostal až do Anglie, kde vstoupil do armády. Jako voják dosáhl hodnosti kapitán a sedm vyznamenání. Zúčastnil se Slovenského národního povstání, prožil pět měsíců v horách v zimě 1944.

Po válce se pustil jako ministr průmyslu do obnovy a modernizace čs. hospodářství. Po nástupu KSČ v roce 1948 byl odsunut mimo politiku na Slovensko a jeho společně s rodinou začala sledovat StB. Jeho zeť major J. Nechanský byl v roce 1949 zatčen a 16. června 1950 popraven. B. Laušman dostal varování, že i on bude zatčen. Proto se rozhodl, že s rodinou a dalšími přáteli přejde čs. hranice 21. prosince 1949 do záp. Německa. Hranici přešel pouze B. Laušman a jedna osoba, dalších sedm osob bylo zadrženo (zadržení byli odsouzeni k vysokým trestům).

V emigraci B. Laušman psal do novin a kritizoval hospodářskou situaci v ČSR. Byl opět varován, že i zde je sledován. 23. prosince 1953 byl unesen z Rakouska do ČSR, do věznice Praha Ruzyně. Po třech letech vazby byl odsouzen na 17 let. Byl degradován, zhubnul o 35 kg. 9. května 1963 byl otráven drogou podstrčenou StB a zemřel v cele věznice bez lékařského ošetření.

Byl veliký bojovník proti totalitním režimům, byl čestný a odvážný vlastenec. Byl ochoten položit život pro svobodu a demokracii, což se stalo. Později byli všichni odsouzení rehabilitováni.

3 Medaile za hrdinství

1. Pplk. František Štamprech (18. 2. 1889 – 22. 6. 1942), IM

Navrhovatel: Ondřej Veselý

Osvojil: Ondřej Veselý

Udělením tohoto státního vyznamenání by byla oceněna vojenská i občanská činnost tohoto statečného člověka, vojáka a důstojníka. Pan František Štamprech, ruský legionář 11. pěšího pluku Františka Palackého se aktivně zúčastnil bojů na Rusi, prošel celou Sibiřskou anabasi. Po návratu do vlasti zůstal v činné službě jako důstojník 11. pěšího pluku Františka Palackého v Písku. Po okupaci Československa, kdy byl propuštěn z aktivní služby, se zapojil s řadou svých kolegů, důstojníků písecké posádky do činnosti odbojové organizace Obrana národa a pro schvalování atentátu na zastupujícího říšského protektora R. Heydricha byl spolu s dalšími členy této odbojové organizace popraven klatovským gestapem dne 22. června 1942 na vojenské střelnici v Lubech u Klatov. Pozůstalá rodina, manželka a dvě dcery, byla do konce války postižena řadou represí okupačního režimu. Rovněž nové pořádky nastoleného komunistického režimu po roce 1948 nenechaly rodinu pana pplk. Františka Štamprecha bez povšimnutí. Následky věznění a týrání při výsleších vážně

poškodily zdraví starší dcery Jiřiny. Druhá dcera, paní Růžena Styblíková (+ 23. 2. 2008) byla vdova po Volyňském Čechovi panu Jaroslavu Styblíkovi, příslušníkovi 1. Čs. armádního sboru v tehdejší Sovětského svazu, s kterým přišel do Československé republiky a zúčastnil se osvobozovacích bojů v naší vlasti.

2. Ignátz Duda (17. 5. 1883 – 10. 6. 1916), IM

Navrhovatel: Jaromír Knotek

Osvojil: Marian Jurečka

Pravnuk podnikl vlastní výzkum ve vojenských archívech v Rakousku, aby po 100 letech bylo jasné, co se tenkrát stalo. Rodina byla celá léta postižena chudobou a absencí otce rodiny. Každý voják, který je nalezen a ztotožněn by měl být oceněn, že padl za svobodu a za Československo. Nebyla to válka sedláků z Hané, ale válka mocností, do které byli chudí vojíni zataženi.

Ignátz Duda se narodil 17. května 1883 v Popovicích (okr. Přerov) v čísle popisném 2 v rodině Josefa Dudy a Františky Dudové. Na vojnu narukoval v roce 1914, kdy byl zařazen k 54. pěšímu pluku. V létě 1916 se účastnil bojů na Ukrajině, které probíhaly od června do srpna a jsou známy jako Burislovova ofenziva. Padl 10.6.1916 u obce Pohorilivka na jižní Ukrajině.

3. Jaroslav Poledník (31. 1. 1920 – 23. 10. 1941), IM

Navrhovatel: Roman Sklenák

Osvojil: Roman Sklenák

Jaroslav Poledník byl v roce 1939 na příkaz gestapa zatčen a uvězněn za účast na studentské demonstraci. Po propuštění se společně s dalšími devíti líšeňskými občany rozhodl pro ilegální odchod do zahraničního odboje. Dva dny před plánovaným odchodem mu však účast odřeklo sedm z nich a v určený den se na smluvené místo nedostavil nikdo. Jaroslav Poledník se tak ve svých devatenácti letech vydal na cestu do Francie sám.

Tam byl od počátku vynikajícím příslušníkem československého zahraničního bombardovacího letectva. Po pádu Francie přešel s ostatními do Anglie, prodělal výcvik a byl jako palubní střílec zařazen k 311. československé bombardovací peruti. Svou odvahou a nadšením pro leteckou službu přispěl nemálo k dobrému jménu československého letectva. Vykonal celou řadu operačních letů nad Německo a obsazená území. Ze cvičného letu dne 23. 10. 1941 se již nevrátil. Jaroslav Poledník, který je zářným příkladem hrdinství, obětavosti a lásky k vlasti, byl v roce 1991 povýšen na podplukovníka in memoriam.

4. Josef Bernat (21. 8. 1915 – 30. 5. 2000), IM

Navrhovatel: Věra Kovářová

Osvojil: Věra Kovářová

Plukovník v.v. Josef Bernat patřil k nejvýznamnějším a nejstatečnějším čs. bombardovacím pilotům ve 2. světové válce v řadách britského Královského letectva (RAF), který nemalou měrou přispěl k jeho věhlasu. Nesmířil se s nacistickou okupací své vlasti a již v roce 1939 uprchl do zahraničí, aby se připojil ke vznikajícímu odboji. V letech 1941-1942 jako pilot a kapitán letounu vykonal celkem 41 nočních bombardovacích náletů na nacistické Německo a cíle v okupované západní Evropě. Za své činy byl vyznamenán vysoce ceněnou britskou Medailí letectva. Po skončení 2. světové války se s rodinou vrátil do Československa, avšak po únorovém převratu byl donucen opět emigrovat (s emigrací pomohl ještě dalším 21 osobám – osobně pilotoval letadlo, kterým se skupině podařilo opustit Československo). Po návratu do Velké Británie dále působil u RAF. Do své rodné země a navštívit svou rodinu mohl až po roce 1989.

Vynikající válečný letec, plukovník Josef Bernat byl vždy čestným, zásadovým a slušným člověkem a vlastencem, který odmítal totalitní režimy, nacismus i komunismus, a byl dvakrát nucen před jejich vládami odejít ze své vlasti, za jejíž obnovu bojoval. On sám nikdy netoužil po světském uznání, ale jsme přesvědčeni, že mezi žijícími Čechy není mnoho těch. Kterí by si zasloužili ocenění a poděkování od naší vlasti tak, jako on.

5. Štěpán Gavenda (25. 6. 1920 – 28. 6. 1954), IM

Navrhovatel: Věra Kovářová

Osvojit: Věra Kovářová

Štěpán Gavenda se aktivně účastnil nejdříve odboje proti nacistům a po únorovém komunistickém převratu v roce 1948 se účastnil tzv. třetího odboje a byl přezdíván jako „agent chodec“. Několikrát byl za své činy zatčen a dvakrát odsouzen k trestu smrti, který byl roku 1954 vykonán. Během své odbojové činnosti pomohl uprchnout skupině neodsunutých Němců do západního Německa. Po návratu byl zatčen a při útěku pomohl k útěku dalším přátelům. Po této události pomohl k přechodu státní hranice na západ mnoha dalším lidem, kteří museli uprchnout z tehdejšího Československa. Při svém dalším zatčení se nenechal zlomit tvrdými praktikami výslechů StB, za což dostal trest smrti, který byl následně „zmírněn“ na doživotí. Po svém dalším útěku v odbojové činnosti nepřestal i přes vědomí hrozícího trestu smrti. Při dalším přechodu hranice byl zadržen a následně roku 1954 popraven.

6. Kurt Taussig (1923)

Navrhovatel: Věra Kovářová

Osvojit: Věra Kovářová

Po okupaci Sudet v r. 1938 se začalo stěhovat mnoho lidí – jedním z nich byl i Kurt Taussig a jeho rodina. Bylo jasné, že jejich existence by zde nezůstala bez povšimnutí – jako rodina s německými, ale i československými kořeny se totiž řadila k lidem židovského původu. Nakonec je ovšem nacisti našli v kempu u Čerčan. Po týdnech za mřížemi mu svitla naděje a s bratrem se dostal do jednoho transportu Wintonových vlaků – do posledního, který se podařil vypravit. V roce 1942 začal sloužit jako pilot RAF, kdy se mu podařilo postoupit až

na hodnost kapitána. Jeho hrdinství ale bohužel zůstalo bez větší odezvy. Od zamítnutí vstupu do československého letectva v Británii, kvůli jeho německému původu, byl jeho poslední kontakt s čs. orgány v podobě schválení vstupu do RAF čs. velvyslanectvím. Do Československa se už po válce nevrátil. V r. 2016 o něm byla vydána kniha Spitfiry nad bojištěm, ale vzbudila jen malou pozornost. Té se dočkal až po zájmu České televize, kdy Taussigovi bylo uděleno čestné občanství v jeho rodných Teplicích. Jako jeden z posledních žijících pilotů si zaslouží i viditelnější uznání od nejvyšších zástupců České republiky.

4 Medaile za zásluhy

1. Prof. JUDr. PhDr. Leopold Jaroslav Pospíšil, Ph.D., DSc. (26. 4. 1923) – o stát v oblasti vědy, 1. stupeň

Navrhovatel: Jakub Michálek

Osvojl: Jakub Michálek, Vojtěch Píkal

Leopold Pospíšil je americký právník, právní antropolog českého původu (narozen v Olomouci) a emeritní profesor Yale univerzity. Leopold Pospíšil vystudoval Slovanské gymnázium v Olomouci (maturita 1942) a práva na Univerzitě Karlově v Praze. V roce 1948 emigroval do USA, kde studoval sociologii a filosofii na univerzitě v Oregonu a konečně antropologii na Yale University v New Haven, Connecticut. Přednášel na různých univerzitách, v letech 1956-1983 byl profesorem na univerzitě Yale a kurátorem antropologického oddělení Peabodyho muzea. Roku 1984 byl jmenován členem americké National academy of sciences. Leopold Pospíšil je laureátem ceny Neuron a vychoval generaci antropologů. Pospíšilovy dlouholeté výzkumy, zejména mezi Eskymáky Nunamiut na Aljašce, indiány Hopi v USA, Kapauky na Nové Guineji a mezi tyrolskými sedláky v rakouském Obernbergu, patří k zakladatelským pracím v oboru antropologie práva. Po roce 1989 často navštěvoval Československo, přednášel v Olomouci a v současnosti na Filosofické fakultě UK v Praze.

2. Prof. RNDr. PhDr. Helena Haškovcová, CSc. (19. 8. 1945) – o stát v oblasti vědy, výchovy a školství, 1. stupeň

Navrhovatel: Anna Arnoldová

Osvojl: Vojtěch Píkal

Bioložka a filozofka Helena Haškovcová je první profesorkou lékařské etiky u nás. Zasloužila se o vznik samostatného oboru lékařská etika (1991), který je povinným předmětem na všech lékařských fakultách a ve studijních programech tzv. pomáhajících profesí (zdravotní sestry, sociální pracovníci atd.). Uvedený předmět přednášela na 3. Lékařské fakultě, na Husitské teologické fakultě založila katedru Psychosociálních věd a speciální etiky. V současné době pracuje na Fakultě humanitních studií, kde je garantkou

doktorského studijního programu Filozofie - aplikovaná etika. Napsala také první učebnici lékařské etiky, která vyšla už ve čtyřech vydáních. Systematicky rozvíjela lékařskou etiku, a to i v dobách nepříznivých, kdy tato disciplína byla redukována pouze na etiku marxistickou. Jako první iniciovala vznik Kabinetu lékařské etiky a lékařského práva (1982) a posléze se podílela na vzniku tohoto oboru v r. 1992.

Hlavními tématy jejího odborného zájmu jsou práva pacienta, pravda na nemocničním lůžku, informovaný souhlas, sociální gerontologie a problematiky umírání a smrti (thanatologie). Svou činností zahájila novou dobu v přístupu k umírajícímu člověku. V rámci své profese vchovala stovky mladých lékařů a studentů jiných profesí.

Napsala více než 200 odborných statí. Z její knižní produkce uvádím např. *Rub života – líc smrti* (1975), *Spoutaný život* (1985, 1991), *Fenomén stáří* (1992), *Lékařská etika* (1994, 1997), *Práva pacientů – komentované vydání* (1996). Napsala též *Manuálek o etice a vstřícném chování pro zdravotní laboranty a laboratorní pracovníky* (1998) – jako vzpomínku na svou éru laboratorní medicíny – a dále *Manuálek o etice pro sestry* (2000), kde zdůrazňuje, že etiku musejí pěstovat i sestry. Její záběr je vskutku široký, o čemž svědčí publikace *Můj král trpaslíků aneb cverkologie – první česká vědecká nauka o trpaslících* (Galén, 2006).

Její poslední knížka *Thanatologie* (2000) se zabývá naléhavým tématem, zasahujícím široce interdisciplinárně, které v naší literatuře nebylo v takovém rozsahu dosud zpracováno. Profesorka Haškovcová prolomila bariéru desítky let trvajících mlčení a vyplnila jedno z „bílých míst“ klinické medicíny. Podstatným vkladem však přispěla též do národního knižního fondu.

Dlouhodobě spolupracuje s Českou lékařskou komorou, kde je v rámci celoživotního vzdělávání rovněž garantkou oboru lékařská etika. Autorsky se podílí také na monografiích České lékařské komory, které vycházejí každoročně na téma Etika a komunikace v medicíně, vždy s podtitulem vymezujícím závažný a palčivý etický problém současné medicíny. Spolu s MUDr. J. Šetkou je autorkou prvního etického kodexu Práv pacientů u nás (1992). Přednáší také na různých celostátních či krajských konferencích, kde tematizuje konkrétní etické problémy v medicíně a pomáhajících profesích. Vchovala nebo výrazně ovlivnila celou řadu absolventů medicíny i programů terciálního vzdělávání pro pomáhající profese. Je autorkou více než 900 časopiseckých prací a celé řady monografií.

3. **Prof. MUDr. Augustin Svoboda, CSc., dr. h. c. (1. 1. 1940) – o stát v oblasti vědy a školství, 1. stupeň**

Navrhovatel: Vlastimil Válek

Osvojl: Vlastimil Válek, Vít Kaňkovský, Stanislav Juránek

Prof. MUDr. Augustin Svoboda, CSc., dr. h. c., je emeritním profesorem lékařské fakulty Masarykovy univerzity. Jeho vlastním experimentálním oborem byla buněčná biologie. Je znám jako průkopník experimentálního využití modelu kvasinkových protoplastů a jeho laboratoř se stala v 70. a 80. letech referenčním pracovištěm pro aplikaci protoplastů v biologii buňky. Měl významný podíl na rozvoji moderních technik světelné a elektronové

mikroskopie a speciální preparační techniky mrazového lámání. Vědeckou odbornost si zvyšoval zahraničními studijními pobyty v Anglii, Švýcarsku a v Maďarsku. Experimentální výsledky publikoval sám nebo se spolupracovníky ve více jak 120 odborných sděleních, převážně v zahraničních časopisech s významným vědeckým impaktem. Jeho publikace mají nepřehlédnutelný ohlas – byly více než 800x citovány. Řada jeho článků je citována i v soudobé vědecké literatuře. Vlastním vědeckým přínosem profesora Svobody jsou originální poznatky o morfogenezi buněčné stěny kvasinek a funkci cytoskeletu ve vývoji tvaru buňky. Tyto poznatky se staly součástí obecného poznání o buněčné úrovni živých systémů.

Nedílnou součástí profesního dráhy profesora Svobody byla výuka studentů. Jeho hlavním výukovým oborem byla molekulární a buněčná biologie a genetika. Profesor Svoboda se významně podílel na konstituování moderní výuky biologie na lékařských fakultách, neboť to byl právě tento vědní obor, který byl do začátku 60. let zcela podřízen sovětské dogmatické biologii Lysenka a Lepešinské. Mimo konkrétní praktickou výuku se profesor Svoboda podílel i na učebních textech, skriptech a na učebnici Obecné biologie, která se stala všeobecně používaným vysokoškolským výukovým textem. Aktuální poznatky z buněčné biologie a genetiky, a také z jeho experimentální práce, které začleňoval do svých přednášek lékařské biologie, se staly významnou inspirací pro řadu studentů, kteří se později věnovali lékařskému výzkumu. Soustavně se také podílel na výchově mladých adeptů vědy a mezi jeho přímé žáky patří dva profesori a dva docenti.

Profesor Svoboda se také významně angažoval v organizaci vědeckých setkání domácích i zahraničních, byl členem akademických a vědeckých grémií na lékařských fakultách v Brně, Hradci Králové a v Olomouci, v odborných vědeckých společnostech, v Grantové agentuře ČR atd.

Profesor Svoboda je respektován naší i zahraniční vědeckou komunitou jako vynikající vědec, stratég moderní vědy, nadšený organizátor a skvělý učitel. Jeho zásluhy byly při několika příležitostech oceněny např. čestným členstvím Čs. biologické společnosti, Čs. mikrobiologické společnosti, Stříbrnou medailí Masarykovy univerzity, medailí J. G. Mendela a medailí F. Patočky. Za vynikající spolupráci s maďarskými mikrobiology mu udělila univerzita A. Józsefa v Szegedu v r. 1996 čestný doktorát.

4. Karel Kovář (11. 9. 1996) – o stát v oblasti kultury, školství a výchovy, 3. stupeň

Navrhovatel: Tomáš Martínek

Osvojil: Tomáš Martínek

Karel Kovář známý jako Kovy, youtuber, vloger a moderátor. V současnosti má na své YouTube kanále přes 750 000 odběratelů. Od ostatních českých youtuberů se liší tím, že probírá aktuální společenská témata, politiku, odvrácenou stranu sociálních sítí či například nebankovní půjčky. Jeho tvorba se zakládá na infotainmentu (propojení informací a zábavy, které má většinou za cíl vzbudit určité emoce) a pomocí videí se snaží bořit předsudky ve společnosti. V roce 2016, 2017 a 2018 vyhrál ocenění videobloger roku v anketě Czech Blog Awards. Časopisem Forbes byl označen za 17. nejvlivnějšího Čecha na sociálních sítích v roce 2016. V roce 2017 dostal jako jeden ze tří mladých evropských youtuberů

možnost vyzpovídat předsedu Evropské komise Jeana-Clauda Junckera. V roce 2017 také vydal knihu nazvanou *Ovšem*. Jedná se o soupis autobiografie, příběhů, básní, a především proslavení díky YouTube. Mimo jiné funguje jako jeden z moderátorů v interaktivní talk show s názvem *V centru* na Televizi Seznam. V roce 2019 navázal spolupráci se společností Člověk v tísni, s níž připravil pětidílnou sérii *Kovyho mediální ring*. Jedná se o edukační videa v rámci programu *Jeden svět na školách* a *Kovy* se v nich věnuje tématu mediální gramotnosti.

5. **Vladimír Körner (12. 10. 1939) – o stát v oblasti kultury a umění, 2. stupeň**

Navrhovatel: Karel Žurek, Dagmar Vykoukalová

Osvojitel: Marián Jurečka

Vladimír Körner je významným českým spisovatelem, prozaikem a dramaturgem. Ve svém díle, které bylo přeloženo do mnoha jazyků, a patřilo před rokem 1989 ale i v současnosti k nejlepším literárním počínům, své náměty čerpá z přelomových historických událostí naší země, ať už se jednalo o období středověku v díle „*Smrt sv. Vojtěcha*“ nebo zfilmovaném románu „*Údolí včel*“ ale také z období třicetileté války ve zfilmované adaptaci historického románu o životě Jana Jessenia „*Lékař umírajícího času*“. Největším Körnerovým vkladem jsou však romány věnující se období II. světové války, osudu lidí v Sudetech, a po jejím skončení. Jde o romány „*Adelheid*“, „*Zrození horského pramene*“ ale především zfilmovaný román „*Zánik samoty Berhof*“, ověřený řadou filmových i literárních cen, například Prix Europa Berlin, cenu festivalu v Karlových Varech, ale získal i ocenění za své dílo v Cannes, Monte Carlo nebo Sapporu. Körner obdržel následující ocenění: - Český lev za mimořádný přínos českému filmu, obdržel cenu Vladimíra Vančury, Státní cenu za literaturu a překladatelské dílo nebo Artis Bohemiae Amicis, Výroční cenu Nadace Českého literárního fondu za prózu.

6. **Petr Nutil (1981) – o stát v oblasti školství a výchovy, 3. stupeň**

Navrhovatel: Tomáš Martínek

Osvojitel: Tomáš Martínek

Petr Nutil je český žurnalista, grafik a autor literatury faktu. Narodil se v Jablonci nad Nisou a prožil spoustu let v Liberci. V roce 2015 založil projekt Manipulátoři.cz, publicistický web, zaměřený na média, internetové hoaxy a konspirace. Projekt podporuje nezávislé, otevřené myšlení za účelem otevírání kritické debaty o společenském a politickém dění v souvislostech České republiky. V roce 2017 byl projekt nominován na cenu Křišťálová lupa (ceny českého internetu) v kategorii Obsahová inspirace a obsadil 6. místo. V roce 2018 byl v soutěži Křišťálová lupa nominován na cenu České televize v kategorii Veřejně prospěšná služba, ve které obsadil rovněž 6. místo. Petr Nutil je mimo jiné angažován jako člen expertní rady Nadačního fondu pro nezávislou žurnalistiku a napsal knihu *Média, lži a příliš rychlý mozek*, která vyšla na jaře 2018.

7. JUDr. Oldřich Lichtenberg (9. 3. 1963) – o stát v oblasti umění, 2. stupeň

Navrhovatel: Petr Dolínek

Osvožil: Petr Dolínek

Navrhovaný JUDr. Oldřich Lichtenberg je významným českým hudebním, divadelním a muzikálovým producentem. V této oblasti se pohybuje od roku 1990, kdy začal soukromě podnikat. Předtím, v rámci událostí roku 1989, patřil k zakladatelům Občanského fóra v rámci Ministerstva kultury a aktivně se podílel na probíhajících společenských a politických změnách.

Během své kariéry produkoval desítky hudebních alb, spolupracoval na více než 100 televizních pořadech a pořádal tuzemské koncerty zahraničních (Frank Zappa, Paul Simon, Placido Domingo a další) i českých umělců (narozeninové koncerty Michala Davida a Heleny Vondráčkové). Od roku 2001 je spolunajitelem známého Divadla Broadway.

Jím produkovávané muzikály (mimo jiné Adéla ještě nevečeřela, Baron Prášil, Johanka z Arku, Mýdlový princ a mnoho dalších) dosud vidělo jen v divadlech přes 5 000 000 diváků, další tisíce je viděly v rámci zájezdních verzí těchto muzikálů pro sportovní haly. Velká část těchto muzikálů byla hrána i v zahraničí, zejména pak v Jižní Koreji, Japonsku či na Slovensku, čímž se Oldřich Lichtenberg zasloužil i o dobré jméno české kultury za hranicemi našeho státu. Celkem bylo v zahraničí odehráno přibližně 2 000 repríz muzikálů jako Kleopatra, Krysař, Rebelové, Tři mušketýři či Muž se železnou maskou.

8. Vojtěch Jasný (30. 11. 1925) – o stát v oblasti kultury a umění, 1. stupeň

Navrhovatel: Josef Pakandl

Osvožil: Marian Jurečka

Režisér mimo jiné filmů Touha, Až přijde kocour, Všichni dobří rodáci (Cena za nejlepší režii na Mezinárodním filmovém festivalu v Cannes), v emigraci se zejména proslavil filmem Klaunovy názory (Stříbrná mušle na Mezinárodním filmovém festivalu v San Sebastian).

9. Plk. Ing. Jaroslav Prišćák Ph.D. (28. 8. 1956) – o stát v oblasti sportu, 1. stupeň

Navrhovatel: Kateřina Bartošová

Osvožil: Vojtěch Píkal

Plk. Ing. Jaroslav Prišćák Ph.D. je bývalý československý reprezentant v atletice, konkrétně ve skoku dalekém a v trojskoku. Je držitelem bronzové medaile z Mistrovství Evropy juniorů v r. 1975, ve stejném roce skončil 8. na halovém Mistrovství Evropy dospělých.

V roce 1980 se stal mistrem Československa ve skoku dalekém, v letech 1982 a 1985 se stal mistrem Československa v trojskoku, v letech 1982, 1983, a 1983 halovým mistrem Československa. Další zlaté medaile z Mistrovství Československa přidal v letech 1982 a

1986 ve štafetě 4 x 100m. Zároveň v letech 1977 – 1985 na Mistrovství Československa v atletice získal 7 stříbrných a 3 bronzové medaile ve třech disciplínách.

Plk. Ing. Jaroslav Prišćák Ph.D. v současné době řídí Armádní sportovní centrum DUKLA. Za více než 4 desítky let, kdy působil jako úspěšný závodník, následně jako trenér atletiky a nyní již 18 let (od r. 2001) jako ředitel mimořádně úspěšného vrcholového sportovního centra dokázal, že je více než schopným odborníkem na správném místě. V rámci armádního centra vrcholového sportu vyrostly nejvýznamnější osobnosti československého a českého sportu. Řada z nich patřila a dodnes patří mezi světové sportovní velikány – např. Dana a Emil Zátopkovi, Jan Železný, Štěpánka Hilgertová, Kateřina Neumannová, Barbora Špotáková, Roman Šeberle, Ester Ledecká, Eva Samková a mnozí další. Rudožlutý dres s logem DUKLA nosilo 22 olympijských vítězů, stovky mistrů světa a Evropy.

V současné době pod vedení plk. Ing. Jaroslava Prišćáka, Ph.D. Armádní sportovní centrum zabezpečuje na vrcholové úrovni přípravu nejlepších českých atletů, kanoistů, moderních pětibojařů, veslařů, vodních slalomářů, cyklistů, lyžařů, bobistů, sánkařů, ale i parašutistů a sportovních střelců. Za 18 let vedení plk. Ing. J. Prišćáka Ph.D. se z Armádního sportovního centra stalo plně profesionální centrum, s vysoce odborným přístupem vedení, o jehož kvalitě svědčí především výsledky reprezentantů České Republiky, z nichž velká většina pochází a trénuje právě na Dukle.

10. **Věra Šimková Plívová (29. 5. 1934) – o stát v oblasti kultury a umění, 2. stupeň**

Navrhovatel: Jan Farský

Osvojit: Jan Farský

Režisérka Věra Šimková Plívová je jedním z nejúspěšnějších tvůrců filmů s dětmi a pro děti. Většinu filmů natočila podle vlastního námětu a scénáře a mnohé z nich slavily úspěch nejen v České republice. Měla velký talent na práci s mladými a začínajícími herci. V jejích filmech debutovalo mnoho českých umělců (Václav Vydra, Marek Vašut či Jan Kraus). V březnu tohoto roku si režisérka převzala Českého lva za mimořádný přínos české kinematografii. V květnu oslaví paní režisérka své pětadesáté narozeniny.

Věra Šimková Plívová se narodila v Lomnici nad Popelkou, většinu života bydlí v Chuchelně u Semil. V letech 1952-57 studovala režii na FAMU u Bořivoje Zemana. V letech 1958-1964 byla asistentkou režie ve Filmovém studiu Barrandov. Na šesti filmech spolupracovala s režiséry Vojtěchem Jasným, Václavem Gajerem, Karlem Kachyňou, Václavem Vorlíčkem a Václavem Kašíkem. V letech 1964-2001 natočila osmnáct filmů, většinu podle svých scénářů. V letech 1968-2004 bylo vydáno devět knih, většinou zpracovaných na základě vlastní filmové tvorby.

Výběr z úspěšných filmů, které sklízely ocenění skoro po celém světě

Lišáci, Myšáci a Šibeničák 1970

Přijela k nám pouť 1973

Páni kluci 1975

Krakonoš a lyžníci 1981

Nefňukej, veverko! 1988

Kruh 2001

11. Jaroslav Čvančara (20. 11. 1948) – o stát v oblasti vědy, kultury a výchovy, 1. stupeň

Navrhovatel: Podvýbor pro válečné veterány (Jana Černochová, Jaroslav Foldyna, Vojtěch Pikal, Radovan Vích, Pavel Žáček)

Osvojil: Jana Černochová, Jaroslav Foldyna, Vojtěch Pikal, Radovan Vích, Pavel Žáček

---

Jaroslav Čvančara se narodil 20. listopadu 1948 v Praze v rodině průkopníků české kinematografie, jejíž unikátní filmový a fotografický archiv byl z velké části zabaven nacisty. Jeho nejbližší příbuzní byli v letech okupace zapojeni v protinacistickém odboji (někteří z nich dokonce popraveni). Pronásledování a útlaku se rodina nevyhnula ani po únoru 1948. Tyto skutečnosti nemohly Jaroslava Čvančaru neovlivnit. O historii, zejména pak o moderní dějiny Československa se zaměřením na protinacistický odboj v letech okupace se zajímal již od mládí a tato záliba se v dalších letech stále více prohlubovala. Během více než půlstoletí trvající intenzivní badatelské činnosti nashromáždil desetitisíce fotografií a filmů (mnohdy naprosto unikátních), obrovské množství dokumentárního materiálu i jinde nedostupných biografických údajů. Po listopadu 1989 pokračoval v intenzivním studiu do té doby mnohdy utajovaných archivních dokumentů, jimiž doplňoval informace z předešlého výzkumu, jenž byl založen zejména na kontaktech s tisícovkami pamětníků. Právě jejich unikátní a neopakovatelné svědectví bylo díky jemu uchováno až do dnešních dnů.

Jaroslav Čvančara výsledky své badatelské práce představil široké veřejnosti v mnoha odborných článcích, zejména však v mimořádných a nikým jiným nepřekonaných monografiích, mezi které patří především monumentální třísvazkové dílo „Někomu život a někomu smrt“, dále rozsáhlá barevná publikace „Heydrich“ a jeho zatím poslední kniha – „Operace ANTHROPOID“. Stál rovněž u zrodu mimořádného dvačtyřicetidílného televizního seriálu „Heydrich – konečné řešení“ stejně jako u vzniku mnoha dalších dokumentárních filmů a rozhlasových pořadů. V roce 2009 se kromě toho zapojil do vybudování Památníků Operaci ANTHROPOID v Praze 8 a o dva roky později měl mimořádnou zásluhu na odhalení památníku 294 hrdinům, kteří spolupracovali s výsadkem ANTHROPOID (a jejich rodinným příslušníkům) a byli zavražděni v koncentračním táboře Mauthausen.

Jaroslav Čvančara patří mezi nejvýraznější osobnosti české historické obce a svou prací přiblížil a dosud přibližuje české veřejnosti osudy tisíců mimořádných hrdinů. V mnoha případech byla památka těchto mimořádných osobností až do dnešních dnů uchována jen díky jeho mimořádně záslužné práci.

12. Pplk. v. v. Tichomir Mirkovič (9. 12. 1928) – o stát v oblasti výchovy, 3. stupeň

Navrhovatel: Podvýbor pro válečné veterány (Jana Černochová, Jaroslav Foldyna, Vojtěch Pikal, Radovan Vích, Pavel Žáček)

Osvojil: Jana Černochová, Jaroslav Foldyna, Vojtěch Pikal, Radovan Vích, Pavel Žáček

---

Pplk. v. v. Tichomir Mirkovič se oficiálně/podle rodného listu narodil 9. prosince 1928 v Dubačku ve východní Bosně (bývalá Jugoslávie), neoficiálně se však narodil o dva roky

dříve na Prachaticku. Nový rodný list mu byl vydán místním popem z toho důvodu, aby kvůli nízkému věku nebyl vzat ustašovi jako rukojmí. Od svých dvou let žil ve východní Bosně (bývalá Jugoslávie). Je účastníkem jugoslávské partyzánské války – příslušníkem 8. černohorské brigády. Plnil funkci spojky s 1. československou brigádou Jana Žižky z Trocnova.

Pplk. v. v. Tichomir Mirkovič se ve věku pouhých 15 let přihlásil k partyzánům v městečku Miliči a s nimi pak bojoval v pohoří Romanija a při útocích na města Kladaň a Olovo. Za války byl raněn střepinou granátu, ale po zotavení se opět zapojil do bojů. Dne 11. listopadu 1942 byl zajat a až do 8. října 1944 internován. Po osvobození zajateckého tábora národně osvobozenými jednotkami vstoupil do Titovy partyzánské armády, byl příslušníkem 1. proletářské divize v Jugoslávii, s níž se zúčastnil osvobozování Bělehradu.

Konec války zastihl pplk. v. v. Tichomira Mirkoviče ve Slovinsku u rakouských hranic. Po skončení války ještě rok sloužil u partyzánů. Po demobilizaci mu byla nabídnuta možnost vyučit se řemeslu v tehdejší Československu. V roce 1946 přijel spolu se 2823 mladými Jugoslávci do Československa na učení, aby pomohli po vyučení se řemeslům budovat válkou poničenou Jugoslávii. Přes 2750 učedníků se po vyučení vrátilo domů, pplk. v. v. Tichomir Mirkovič je jedním z těch, kteří se rozhodli zůstat a od 26. června 1946 žije trvale v Československu, resp. České republice.

V tehdejší Československu se (u podniku TOS Hostivař) vyučil černému řemeslu a absolvoval dělnickou přípravku pro studium na vysoké škole. Vysokoškolská studia ukončil v roce 1954 na Vysoké škole politických a hospodářských věd v Praze. V 50. letech byl však ze školy podmíněčně vyloučen v souvislosti s politickou roztržkou s tehdejší Titovou Jugoslávii.

Do prvního zaměstnání nastoupil na katedru přírodních věd v Kateřinské ulici v Praze. Odtud byl z politických důvodů odvolán. Po vystřídání několika různých zaměstnání nastoupil do podniku Restaurace a jídelny (RAJ) v Praze 10 jako vedoucí kontrolního a inventurního oddělení, odkud byl opět v roce 1969 odvolán pro ztrátu důvěry a politickou nespolehlivost. Do roku 1989 pracoval v dělnické profesi ve skladu a poté odešel do důchodu.

V roce 1968 byl za vlastenecké postoje propuštěn z práce a na protest vystoupil ze Svazu protifašistických bojovníků. Vydal knihu „*Mé neblahé dětství a válka*“. V současnosti zastává funkci místopředsedy Československé obce legionářské.

Pplk. v. v. Tichomir Mirkovič je válečným veteránem, zasloužilým členem odboje proti národnímu útlaku a bojovníkem proti fašismu. Po celou dobu svého členství v ČsOL úspěšně plnil uložené úkol a povinnosti a vzorně reprezentoval ČsOL na veřejnosti. Byl dlouhodobým předsedou Jednoty ČsOL PRAHA-2. Při svém působení, jako předseda jednoty byl vždy spravedlivý, obětavý, příkladný, cílevědomý a pracovitý. Je čestným občanem Prahy 2.

Pplk. v. v. Tichomir Mirkovič v okruhu své působnosti pravidelně objasňuje význam legionářských tradic a naší slavné národní historie občanské veřejnosti. Na nejvyšší státní úrovni se pravidelně zúčastňuje slavnostních shromáždění a pietních aktů. Za dobu svého působení v ČsOL získal bohaté životní zkušenosti, které předává mladé nastupující generaci pokračovatelů legionářských tradic. Při svém působení na veřejnost a mládež klade důraz na upevňování hrdosti na novodobé vojenské tradice, na obranu svobody, rozvoj demokracie a připravenost občanů k obraně vlasti.

13. Npor. v. v. Božena Ivanová (18. 5. 1927) – o stát v oblasti výchovy a obrany, 3. stupeň

Navrhovatel: Podvýbor pro válečné veterány (Jana Černochová, Jaroslav Foldyna, Vojtěch Pikal, Radovan Vích, Pavel Žáček)

Osvožil: Jana Černochová, Jaroslav Foldyna, Vojtěch Pikal, Radovan Vích, Pavel Žáček

---

Paní Božena Ivanová (Koutná) se narodila v Praze, ale mládí prožila v bývalém Sovětském svazu. Když jí bylo dvanáct, vypukla v Evropě druhá světová válka. Po přepadení SSSR nacistickým Německem v roce 1941 se rodina Koutných-Fialových stěhovala zpět do Luganska. Závod, ve kterém otec pracoval, byl brzy kvůli přibližující se frontě evakuován do týlu na východ země. Jedna polovina šla do Alma Aty (Kazachstán) a druhá do Omsku na Sibiř, kam byl také určen její otec. Celá rodina se tedy stěhovala do Omsku a později do Alma Aty. Z Alma Aty se tatínek paní Boženy Ivanové (Koutné) přesunul do Buzuluku, kde se formoval 1. československý armádní sbor. Dne 1. září 1942 nastoupila v Buzuluku do školy. Maminka byla zařazena do náhradního pluku jako kuchařka, otec pracoval při intendantním parku.

V polovině prosince 1943 šla paní Božena Ivanová (Koutná) k odvodu. Při odvodu si přidala jeden rok navíc. Bylo jí šestnáct, ale řekla, že to dokáže, vzpomíná na těžký a náročný výcvik. Po nástupu k výkonu vojenské služby se z ní stala spojačka, poté absolvovala náročný parašutistický výcvik. Dne 10. srpna 1944 byla přidělena do paradesantní brigády jako spojačka. Prošla kompletním výcvikem a absolvovala tři seskoky padákem, potřebné k získání parašutistického odznaku. Plánované nasazení na pomoc Slovenskému národnímu povstání na funkci spojačka-parašutistka bylo změněno na převelení do Sagary u rumunských hranic, kde byli v té době nutně zapotřebí vojáci spojovacího vojska/spojaři. Poté následoval přesun do Přemyšlu, kde sloužila u slovenských letců. Končící válku pak prožila ve výcvikovém praporu, se kterým se přesunovala směrem na západ, a to u náhradní roty, u které byla zařazena až do konce války. Kapitulace nacistického Německa a konec války ji zastihl v Kroměříži.

V rámci výcviku se seznámila se svým budoucím manželem, pilotem Pavlem Ivanem ze Slovenska. Demobilizována byla dne 1. června 1945 společně se svojí matkou. Do podzimu 1945 žila se svými rodiči v České Třebové. V říjnu 1945 se v 18 letech provdala za svého snoubence Pavla Ivana.

I přes svůj vysoký věk je paní Božena Ivanová (Koutná) stále aktivní. Získala řadu ocenění za účast ve druhé světové válce a celoživotní přínos české armádě a za popularizaci armády nejen v Pardubickém kraji, ale i na celostátní úrovni. V závislosti na svém věku a zdravotním stavu se zúčastňuje nejrůznějších pietních a vzpomínkových akcí a při působení na veřejnosti a mládež klade důraz na upevňování hrdosti na novodobé vojenské tradice a na zvýraznění úlohy České republiky v upevňování míru, zajišťování svobody a v rozvoji demokracie při přípravě školní mládeže k obraně vlasti.

14. Ph.Dr. Karel Hrubý (9. 12. 1923) – o stát v oblasti vědy, 2. stupeň

Navrhovatel: Lubomír Zaorálek

Osvožil: Lubomír Zaorálek

Karel Hrubý je sociolog a historik, politický vězeň 50. let a dlouholetý pracovník československého demokratického exilu po roce 1968.

Vystudoval filosofii, sociologii a češtinu na Karlově univerzitě v Praze, učil na středních školách na Plzeňsku a na učitelském ústavu v Plzni, kde byl také v roce 1955 zatčen za spolupráci s ilegálními strukturami sociálně demokratické strany. V inscenovaném procesu byl odsouzen na deset let vězení, větší část trestu strávil v pracovním táboře v uhelných dolech ve Rtyni v Podkrkonoší. Po propuštění v roce 1960 pracoval v dělnických profesích až do roku 1968, kdy v lednu získal místo sociologa ve Výzkumném ústavu výrobních družstev. Ve stejném roce se podílel také na práci přípravného výboru pro obnovu sociálně demokratické strany. Po invazi z 21. srpna 1968 odešel do exilu a od té doby žije ve švýcarské Basileji.

Karel Hrubý byl v letech 1983–1991 vydavatelem čtvrtletníku Československé společnosti věd a umění (SVU) *Proměny*. Časopis se za jeho vedení významně věnoval československé kultuře a filozofii a pracím autorů československého disentu. Karel Hrubý byl také předsedou švýcarské pobočky SVU – organizace sdružující československé vědce a podporující jejich práci. Byl organizátorem řady exilových konferencí a diskusí a redaktorem a vydavatelem exilových sborníků. Dodnes je také čestným předsedou švýcarské pobočky SVU.

Během své exilové činnosti se Hrubý věnoval odborné práci sociologa, byl ale také aktivní ve strukturách exilové Československé sociální demokracie. Byl mj. jejím předsedou v letech 1989–1995, podílel se také na práci Rady svobodného Československa. Tato jeho práce byla vždy vedena snahou o obnovu pluralitní demokracie a vlády práva v Československé republice.

Po roce 1989 začal znovu publikovat v Československé a České republice – je autorem desítek studií, esejů a recenzí převážně na témata moderních československých dějin publikovaných v odborných (Soudobé dějiny ad.) i společenských (Listy ad.) časopisech a denním tisku (Lidové noviny, Deník Referendum ad.). Jeho práce dokládá Hrubého blízkost a orientaci v dění a odborné produkci české a československé vědy i schopnost vést debatu na vysoké odborné úrovni i s autory nejmladší vědecké generace.

Svou prací pro demokratickou politiku v exilu na půdě sociálně demokratické strany i na akademické půdě se zasloužil o rozvoj české státnosti a demokratické společnosti.

15. MUDr. Jiří Mašek (16. 7. 1958) – o stát v oblasti bezpečnosti občanů, 2. stupeň

Navrhovatel: Zdeněk Podal

Osvožil: Zdeněk Podal

MUDr. Jiří Mašek spojil svůj profesní život se zdravotní záchrannou službou, pro kterou pracuje již 29 let, a to od samého vzniku zdravotnických záchranných služeb v České republice a v Královéhradeckém kraji. Začínal v roce 1990 jako lékař v Rychlé lékařské pomoci ještě v rámci Fakultní nemocnice Hradec Králové a současně jako lékař Letecké záchranné služby.

Po celou dlouhou dobu svého působení ve zdravotnické záchranné službě byl neustálým inovátorem a průkopníkem nových řešení, nových přístupů. Byl vůdčí osobností centralizace Zdravotnické záchranné služby na území Královéhradeckého kraje v roce 2004, včetně první realizace krajské centralizace operačního řízení v ČR. V letech 2004 až 2008 se ve spolupráci s nemocnicemi aktivně podílel na reorganizaci Lékařské služby první pomoci (LSPP) v Královéhradeckém kraji. Zůstával inovátorem i v nedávné době, kdy se pod jeho vedením realizoval projekt přechodu na plně elektronickou zdravotnickou dokumentaci ZZS KHK včetně elektronického předávání do nemocnic. Zaváděl systém pro zapojení laiků při poskytování první pomoci – systém tzv. first responderů, aktivovaných prostřednictvím speciální aplikace. Zaváděl systém sdílení lékařů, umožňující řešit prohlubující se deficit lékařů v řadách záchranných služeb.

Po celou dobu neztrácel kontakt s každodenní prací lékaře a od počátku až do dnešních dnů se nadále aktivně účastní výjezdů ZZS KHK jako lékař. MUDr. Jiří Mašek byl a je neodmyslitelnou součástí rozvoje systému zdravotnických záchranných služeb v České republice a v Královéhradeckém kraji obzvlášť.

16. Josef Němec (25. 9. 1933 – 10. 9. 2013) – o stát v oblasti výchovy a sportu, 2. stupeň, IM

Navrhovatel: František Vácha

Osvojlil: František Vácha

Josef Němec pocházel z boxerské rodiny, začínal v Slavoji České Budějovice. V roce 1951 se stal dorosteneckým mistrem Československa, první titul mistra ČSSR získal v roce 1956. V roce 1956 se zúčastnil olympiády v Melbourne, kde postoupil do druhého kola a nakonec vybojoval 5. místo.

V roce 1957 získal bronzovou medaili na mistrovstvích Evropy v Praze, stejné místo obhájil i na mistrovství Evropy v roce 1959 v Luzernu. V roce 1960 získal na 17. olympijských hrách v Římě bronzovou medaili, kdy nejprve porazil Američany Thomase a Priceho a až v semifinále nestačil na o pět let mladšího domácího Francesca De Piccoliho.

Nejvýznamnějším úspěchem jeho kariéry bylo získání zlaté medaile a titulu mistra Evropy v Moskvě v roce 1963. V legendárním finále se mu podařilo porazit favorita turnaje, domácího Andreje Abramova, několikanásobného mistra Evropy.

Za svou kariéru získal celkem 11 titulů mistra Československa, ten poslední v roce 1968. Absolvoval 320 zápasů, z nichž 308 vyhrál. Po skončení kariéry absolvoval trenérskou školu na Fakultě tělesné výchovy a sporty Univerzity Karlovy v Praze a působil jako trenér v Box klubu táty Němce v Českých Budějovicích, kde se věnoval výchově dětí a mladých talentů. Byl také čestným prezidentem Budweiser Samson Boxing Clubu, který se stal po osmnáctileté pauze v roce 2002 opět účastníkem boxerské Extraligy ČR.

Josef Němec byl a pořád je bezesporu historicky nejúspěšnějším českým boxerem těžké váhy a stal se tak legendou a ikonou českého resp. československého boxu a sportu.

17. Prof. Ing. Petr Sáha, CSc. (15. 2. 1948) – o stát v oblasti hospodářské, vědy, techniky a školství, 1. stupeň

Navrhovatel: Alena Gajdůšková

Osvožil: Alena Gajdůšková

Prof. Ing. Petr Sáha, CSc. je významný světový vědec zabývající se celoživotně výzkumem v oblasti polymerů. Tento obor obohatil svými vědeckými pracemi, patenty i užitnými vzory. Na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně bylo díky jeho iniciativě vybudováno mezinárodní pracoviště Centrum polymerních systémů, které patří v tomto oboru k nejmodernějším na světě.

Prof. Sáha stál u zrodu Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, byl hlavním iniciátorem jejího zřízení a po čtyři funkční období působil v jejím čele jako její rektor. Pod jeho vedením dosáhla univerzita obdivuhodného pokroku. V letech 2006-7 byl předsedou České konference rektorů. V obou těchto pozicích se zasazoval o efektivní organizaci vysokého školství, vědy a výzkumu. Spolupracoval na projektech inovačního potenciálu ČR. Byl iniciátorem a je doposud aktivní při vytváření společných pozic a spolupráce technických univerzit mezi sebou i s hospodářskou sférou jako základní podmínky inovací a tedy konkurenceschopnosti ČR.

18. Josef Šmukař (15. 10. 1955) – o stát v oblasti kultury a umění, 1. stupeň

Navrhovatel: Věra Adámková

Osvožil: Věra Adámková

Josef Šmukař, který se věnuje zpěvu od dětských let, je mnoho let propagátorem lidové moravské hudby, nejenom v evropských zemích, ale také na dalších kontinentech. Od roku 1967 vystupuje s cimbálovou kapelou, od roku 1970 potom s velkou kapelou dechové hudby. Od roku 1975 dále účinkuje s předním brněnským souborem BROLN, se kterým vydal 5 alb jako sólista. V roce 1981 nastupuje jako sólista do mezinárodně uznávaného souboru Moravanky, se kterou koncertoval v mnoha zemích a nahrál 6 velmi úspěšných LP desek. V roce 1986 založil kapelu Moravěnka, spolupracoval na pořadech s Českou televizí, v těchto letech vydal 19 desek. Od roku 1989 se dále intenzivně věnuje prezentaci lidových písní ve vlastních pořadech, ve skupině Petra Olivy nebo s Českým rozhlasem v Moravské cimbálové muzice. V těchto letech dále propagoval lidovou hudbu ve vzdělávacích cyklech, například pořad Česká muzika. Od roku 1994 probíhala dlouholetá spolupráce s Českým rozhlasem na pořadu Nevinný dotazník Radka Brzobohatého, a po jeho smrti na pořadu Sklípek s moderátorem Václavem Postráneckým, s dechovou hudbou Pražští muzikanti Milana Bašty natočil cyklus Vyhrávala kapela a Česká muzika na Žofíně.

Trvalou stopu zanechal pan Šmukař zejména při propagaci národní kultury, jihomoravského folkloru, především pak z oblasti jeho rodného Hanáckého Slovácka nejen při televizní a

rozhlasové prezentaci, při stovkách koncertů, ale také při humanitárních akcích po ničivých povodních, či při vystoupeních pro nejrůznější pečovatelské ústavy a organizace.

Lidský přístup pana Šmukaře k posluchačům je oceňován zejména při charitativních akcích, které pořádá pro neziskové organizace nebo při pravidelné spolupráci s Kongregací Milosrdných sester sv. Karla Boromejského v Praze – Řepích. V roce 2007 se podílí na realizaci cyklu ČT o českých, moravských i slezských lidových souborech, dudáckých i dechových kapelách, cimbálkách, národopisných sdruženích apod. První série s názvem Putování za písničkou se realizuje v letech 2007 – 2012 a má 41 dílů. Vzápětí, v letech 2013-2016, následuje 50 premiérových dílů Putování za muzikou. V roce 2017 cyklus pokračuje realizací nové řady osmi pořadů.

Josef Šmukař na ČT 2dále realizuje tři řady cyklu Vínečko České televize (2011, 2013 a 2017) celkem 36 epizod s nadstandardní sledovaností 150 - 200 tisíc diváků. Pro větší hudební gramotnost mladé populace se aktivně účastní edukačních vystoupení ve školách, kde pořádá besedy se studenty a šíří tak dále povědomí o moravské lidové hudbě.

19. Prof. MUDr. Miloš Táborský, Ph.D., FESC, MBA (5. 10. 1962) – o stát v oblasti vědy, 2. stupeň

Navrhovatel: Věra Adámková

Osvožil: Věra Adámková

Prof. MUDr. Miloš Táborský, PhD FESC, patří k evropské špičce v problematice léčby arytmií, je uznávaným mezinárodním odborníkem, spolupracuje s předními světovými pracovišti. Po skončení studií na Lékařské fakultě UK v Praze v roce 1986 nastoupil do nemocnice Na Homolce, na Kardiologické oddělení, kde pracoval do roku 2009, konečně nejprve jako sekundární lékař, poté jako vedoucí lékař arytmiologie a posléze jako přednosta Kardiologického oddělení. V roce 2009 přijímá nabídku Fakultní nemocnice v Olomouci a Lékařské fakulty Palackého univerzity a ujímá se vedení 1.interní kliniky, kterou vede dosud. V rámci postgraduálního studia pracoval na Univerzitě v Münsteru (Německo). Působil v Srdečním centru v Lipsku (Německo).

Disertační práci na téma „Biventrikulární stimulace u nemocných s pokročilým srdečním selháním“ obhájil na I. LF UK Praha v roce 2001. Docentem vnitřního lékařství byl jmenován v roce 2006 na LF MU Brno. V roce 2013 byl jmenován profesorem. Od roku 2001 do roku 2006 byl předsedou Pracovní skupiny arytmiie a trvalé kardiostimulace České kardiologické společnosti. Je členem Deutsche Kardiologische Gesellschaft (Německo) a Cardiac Electrophysiology Society (USA). Od 24. května 2015 je předsedou České kardiologické společnosti.

Prof. Miloš Táborský je autorem/spoluautorem mnoha odborných doporučení, monografií, odborných článků, uveřejněných v uznávaných mezinárodních časopisech, pořadatelem mnoha mezinárodních konferencí a zvaným řečníkem na přední světové konference.

20. Ing. Josef Kalbáč (17. 2. 1940) – o územně samosprávný celek v oblasti kultury, výchovy a školství, 3. stupeň

Navrhovatel: Jan Bartošek

Osvožil: Jan Bartošek

Ing. Josef Kalbáč bude v únoru r. 2020 slavit osmdesáté narozeniny. Celý život je spjatý s rodnou obcí, s okresem Strakonice a Jihočeským krajem významně se podílí na rozvoji demokracie, upevnění státnosti a hospodářském rozvoji České republiky. Vždy jej charakterizovala poctivá a příkladná práce, kterou byl pověstný již od nástupu do svého prvního zaměstnání v zemědělském družstvu.

Po sametové revoluci v roce 1989 se zapojil do nutných politických změn, stal se zástupcem přednosty a později přednostou Okresního úřadu ve Strakonících. Zde se podílel na řízení rozvoji celého okresu. Se statečností zvládl ničivé povodně v roce 2002 na Blatensku a Strakonicku. Významně pomohl s obnovou infrastruktury v okrese a s obnovou krajiny po záplavách. Po zrušení okresů pracoval dále pro stát. Stal se ředitelem Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových. V doplňovacích volbách se v roce 2003 stal senátorem v obvodu č. 12 – Strakonice. Po celou dobu, kdy byl ve funkci, poctivě pracoval ve svém volebním obvodu, zasadil se o přeshraniční spolupráci, přirozenou údržbu krajiny, pomáhal řešit kůrovcovou kalamitu na Šumavě.

Ani po odchodu do zaslouženého důchodu jeho práce pro rozvoj demokracie a české státnosti neskončila. Dále pracuje, publikuje, přednáší. Vydal již třináct zpěvníků s názvem „Písničky, které ani čas neodvál“. Tyto písně tvoří soubor nejširší lidové tvorby předcházejících generací. Postupným vydáváním zpěvníků zachránil mnoho písní, které by jinak upadly v zapomnění. Jím zachráněné písně mají velký přesah, neboť vedou občany k lásce k vlasti, poctivému vztahu k práci, úctě k našim předkům.

Je propagátorem společenského života, spolupracuje s obcemi a spolky, podporuje dobrovolné hasiče, včelaře a jiné aktivity občanské angažovanosti. Jeho další významný podíl lze spatřit v osvětě. Je iniciativním v upevnění přeshraniční spolupráce, přednáší na konferencích o našich předcích, např. jihočeských spisovatelích Karlu Kostermannovi, Adalbertu Stifterovi, Ladislavu Stehlíkovi a dalších významných regionálních autorech. Svými přednáškami zaplňuje společenské sály obcí a učebny škol. Zvláště oblíbené jsou jeho přednášky o 100letém výročí vzniku Československa. V regionu Prácheňska je pan Josef Kalbáč považován za zosobnění moudrosti našich předků.

21. Jaroslav Falta (22. 3. 1951) – o stát v oblasti sportu, 1. stupeň

Navrhovatel: Ivo Helikar

Osvožil: Stanislav Berkovec

Zatímco na některé významné špičkové československé sportovce náš stát nezapomněl, případ ve své době nejlepšího světového motokrosového jezdce a vicemistra světa této prestižní neolympijské motocyklové disciplíny, Jaroslava Falty, zůstává stále ještě

nedořešený. Falta se stal v celostátní motoristické anketě tzv. „Motokrosařem století“, mezi motocyklovými sportovci všech disciplín obsadil druhé místo, hned za legendárním Františkem Šťastným a před další československou legendou, desetinásobným mistrem Evropy v terénních motocyklových soutěžích a šestinásobným vítězem Mezinárodní šestidenní motocyklové soutěže enduro, Květoslavem Mašitou. Faltův příběh dodnes rezonuje v motoristických sportovních kruzích po celém světě, ještě stále se o něj zajímá nejen Evropa, ale například i USA nebo Austrálie. I když se už dnes po čtyřiačtyřiceti letech jistě nedá zcela odčinit křivda, která byla v roce 1974 na tomto sportovci spáchána sovětskou výpravou a potom zejména československými svazarmovskými funkcionáři, státní vyznamenání by přinejmenším upozornilo na to, že zástupcům České republiky není lhostejné, jak se zachovali jejich českoslovenští předchůdci v sedmdesátých letech minulého století a byla by pro bývalého, letos už sedmašedesátiletého motokrosaře Faltu určitou formou satisfakce za křivdu, která na něm byla spáchána.

22. Václav Zapadlík (23. 9. 1943 – 21. 8. 2018) – o stát v oblasti umění, 3. stupeň, IM

Navrhovatel: Stanislav Berkovec

Osvojlil: Stanislav Berkovec

Pražský malíř Václav Zapadlík patřil k vynikajícím představitelům uměleckého směru, který bývá nazýván fotorealismem. Jeho kresby a malby tematicky zaměřené na dopravní techniku totiž vynikají uchvacující autenticitou. Jsou především glorifikací automobilů, motocyklů, letadel, parních lokomotiv a lidí kolem nich. Věrnou kulisou stěžejním objektům jeho obrazů pak v mnoha případech dotváří také stavební a přírodní scenérie. Okouzlují diváka svojí opravdovostí všech detailů, úžasnou propracovaností i perspektivou – působí až jako fotografie vyvedená mnoha barvami v oleji. Jeho přesnost zobrazování i intenzivní barvy nutně musí ohromovat.

S jeho prvními kresbami jsme se mohli setkávat na stránkách časopisu Automobil (i jiných periodik) již před téměř padesáti léty a ve stálé expozici Národního technického muzea v Praze na Letné. Trvale jsou pak zakotveny také v knižních produkcích. V průběhu času jeho obrazy vzbudily rozruch především v zahraničí, nejvíce snad v USA a staly se předmětem touhy privátních sběratelů (Donald Williams, museum BLACKHAWK Danwill v Kalifornii pro které vytvořil výtvarnou část slavného pomníku Emila Levassora z Paříže, vystavoval u příležitosti Concours D'Elegance v Pebble Beach v muzeu automobilového umění, při „Retromobile Paris“ a jiných). Také v České republice se každoročně účastnil souborných výstav např. při Auto Štangl Bohemia Rallye v Průmyslovém paláci v Praze Holešovicích atd.

Václav Zapadlík byl nejen malířem a rekordmanem v počtu zobrazených automobilů, ale především historikem, badatelem, dokumentaristou, publicistou, inspirátorem, poradcem, také bavičem, báječným společníkem, někdy až recesistou a také muzikantem – vyznačeváčem dixielandu.

Na díle Václava Zapadlíka – tohoto mistra detailu – je opravdu stále co objevovat, více než na mnoha fotografiích a rozhodně nezevšední. Z jeho kreseb je cítit vzrušení, obdiv i úctu ke staré technice – dokáží přiblížit vytoužený „veteránský ráj“ v plné kráse. Jeho obrazy

jsou malířským historismem, dokumentárně co nejvěrnější, při tom srozumitelné, nepotřebují žádné další vysvětlování a to i pro zcela rozmanitě zaměřené lidi. Jeho zásluhou jsme bohatší o kus světa, který nám patřil a přece unikal. Tématy většiny jeho obrazů jsou dopravní i sportovní vozidla, ale také významné osobnosti, prostředí závodních okruhů i jízd veteránů, mosty i další stavební a technická díla. To, co nedokázal a nedokáže zachytit žádný fotografický přístroj, dokázal zachytit a vyjádřit a to i zpětně právě Václav Zapadlík. Nepochybně se zařadil mezi nejosobitější populární malíře a kreslíře II. poloviny 20. století i současné doby s motoristickou tematikou.

23. Adam Ondra (5. 2. 1993) – o stát v oblasti sportu, 3. stupeň

Navrhovatel: Vojtěch Píkal

Osvožil: Vojtěch Píkal

Adam Ondra je český lezec, který se již ve dvanácti letech (rok 2005) zařadil mezi deset nejlepších světových lezců na obtížnost, a trojnásobný mistr světa. Přes deset let vede žebříčky skalních lezců a světová média jej nazývají českou senzací sportovního lezení. V září 2017 jako první přelezl novou nejtěžší cestu světa *Silence* (vlastní projekt obtížnosti 9c) a opět tak posunul hranice lezení. V letech 2007-2018 byl desetkrát nominovaný na ocenění Salewa Rock Award, které pětkrát získal. Je držitel ceny Jiřího Gutha-Jarkovského za rok 2017, nejvyššího ocenění Českého olympijského výboru.

Vystudoval brněnské Gymnázium Matyáše Lercha. Hovoří anglicky, italsky a španělsky. O jeho cestě od dětství až na vrchol sportovního lezení i lezení nejtěžších cest nejen ve španělské Siuraně během zimní sezóny, vypráví téměř dvouhodinový dokumentární film Petra Pavlíčka *Čarodějův učeň*. V roce 2014 dokončili natáčení jeho pokračování ve filmu *Change*, kde Adam přelézá mimo jiné svou novou nejtěžší cestu *Change* v obří jeskyni v norském Flatangeru. V roce 2016 získal titul bakalář v oboru podnikový management na Ekonomicko-správní fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Další část jeho života mapuje film rakouského horolezce, fotografa a spisovatele Heinze Zaka: *Lezení je umění* z roku 2017. Českou cenu Nejlepší sportovní fotografie roku 2018 získal Lukáš Bíba za fotografii Adama Ondry pořízenou na světovém šampionátu v Innsbrucku.

Kromě závodního lezení na umělých stěnách i přírodních skalách se věnuje i sportovnímu lezení v horách a bigwallům. Má na kontě řadu velmi kvalitních přelezů – *Silbergaier* v Rätikonu, *Hotel Supramonte* na Sardinii, velkým úspěchem je první výstup všech délek cesty *Tough Enough* na Karambony na Madagaskaru stylem RP za jediný den. V roce 2016 vylezl stylem RP bez návratu na zem mnohadélkovou cestu *Dawn Wall* na masiv El Capitan v Yosemiteckém národním parku. Nedlouho po dosažení plnoletosti se mu podařil prvovýstup cesty *La Capella* ve španělské Siuraně, navrhované obtížnosti 9b, následovaly ve Španělsku další – prvovýstup Sharmova projektu *Caxiraxi* v Olianě a první zopakování cesty *Chilam Balam*.

I přes velké vytížení ve světových podnicích se pravidelně zúčastňuje domácích soutěží. Je trojnásobným mistrem České republiky, zvítězil i na boulderingových závodech, jako jsou Petrohradské PADání, Mejcup: bouldersession a dalších.

24. PharmDr. Zuzana Holubcová, Ph.D. (1982) – o stát v oblasti vědy, 3. stupeň

Navrhovatel: Vojtěch Píkal

Osvojl: Vojtěch Píkal

Doktorka Holubcová absolvovala v roce 2006 Farmaceutickou fakultu Veterinární a farmaceutické univerzity v Brně. Titul Ph.D. obhájila v roce 2010 na Lékařské fakultě Masarykovy Univerzity. V letech 2011 až 2015 pracovala jako postdoktorandka v MRC Laboratoři molekulární biologie v Cambridge. Od roku 2015 pracuje v Ústavu histologie a embryologie Lékařské fakulty Masarykovy Univerzity. Od začátku loňského roku je členkou European Society of Human Reproduction and Embryology a Asociace reprodukční embryologie.

Vědkyně Zuzana Holubcová způsobila zlom v reprodukční medicíně- jako první na světě nafilmovala na video, co se děje uvnitř lidského vajíčka, když se připravuje na oplození. Díky jejímu výzkumu bude možné lépe zjistit kvalitu ženského vajíčka a přesněji načasovat umělé oplodnění, což povede k jeho větší úspěšnosti. Výsledky z jejího výzkumu zveřejnily vědecké časopisy Science a Nature Cell Biology.

25. Tomáš Mikolov (1982) – o stát v oblasti vědy, 3. stupeň

Navrhovatel: Vojtěch Píkal

Osvojl: Vojtěch Píkal

Tomáš Mikolov je autorem “word2vec” - reprezentace slova ve vektorovém prostředí (vektorová reprezentace slov, pomocí které lze zlepšovat například automatické překlady, rozpoznávat řeč nebo nevyžádanou poštu v emailu). Tento objev měl obrovský dopad na obor přirozeného zpracování jazyka a je používám i v jiných oborech. Na tomto zásadním objevu začal pracovat ještě jako student doktorského studia na VUT v Brně.

Převrat v oboru zpracování přirozeného jazyka počítačem způsobil Tomáš Mikolov ještě jako student na VUT: jeho modely jazyka založené na rekurentních neuronových sítích dokáží popsat strukturu jazyka mnohem přesněji než jakékoliv předchozí přístupy. Během práce pro Google pak vytvořil tzv. word2vec model, který dokáže převést slova do vektorového prostředí. Důsledkem je dramatické zlepšení rozpoznávání řeči nebo automatických překladů. Je jedním z vědců, kteří stojí za skokovým zdokonalením Google překladače. Jeho vizí je, že v budoucnu budou lidem pomáhat výkonní asistenti - umělá inteligence, k jejichž rozvoji svými objevy zásadně přispívá. A i když teď pracuje v New Yorku pro Marka Zuckerberga, nevyklučuje, že se se svým výzkumem vrátí zpět do ČR. Jak říká, nacestoval se už dost a dobrá věda se dá dělat i u nás.

26. Ing. Josef Bartoněk (13. 9. 1960 - 11. 1. 2019) – o stát, 1. stupeň

Navrhovatel: Věra Kovářová

Osvojl: Věra Kovářová

Na začátku tohoto roku nás náhle opustil dlouholetý starosta Osvětiman Ing. Josef Bartoněk. Byl jedním ze zakladatelů Sdružení místních samospráv ČR, v letech 2009 až 2013 jej vedl jako předseda a byl také dlouholetým členem předsednictva. Josef Bartoněk byl především neúnavný bojovník za naše samosprávy. Významně se zasloužil o posilování práv a postavení samospráv a rovněž se zasazoval o zlepšení jejich financování. V roce 2007 se podílel na přípravě nového zákona o financování měst a obcí, který měl odstranit diskriminaci občanů sídelních celků ve velikosti do 100 tisíc obyvatel. Jeho snaha dospěla ke zdárnému konci v podobě novelizace rozpočtového určení daní. Josef Bartoněk se tedy významně zasadil o rozvoj veřejného prostoru, našich samosprávných celků a také především venkova. Nezdolný bojovník za práva a obhajobu místních samospráv.

27. Mikuláš Kroupa, DiS. (12. 8. 1975) – o stát v oblasti kultury a výchovy, 1. stupeň

Navrhovatel: Věra Kovářová

Osvojil: Věra Kovářová

Mikuláš Kroupa se narodil do rodiny disidenta Daniela Kroupy v r. 1975. Po vystudování Vyšší odborné školy publicistiky začal působit v rozhlasové publicistice – spolupracoval s Českým rozhlasem, poté pracoval v české redakci BBC World Service a nyní příležitostně publikuje např. v Hospodářských či Lidových novinách. Od r. 2006 znovu působil jako spolupracovník Českého rozhlasu. Na stanici Rádía Česko připravoval cyklus Příběhy 20. století, společně s Adamem Drdou. Za svůj pořad *Únor 1948 jako vláda StB* získal r. 2008 zvláštní uznání Prix Bohemia Radio. Roku 2001 také založil občanské sdružení Post Bellum, které dokumentuje vzpomínky pamětníků významných událostí českých poválečných dějin, které jsou využívány v Příbězích 20. století. Roku 2008 se podílel na vytvoření mezinárodního internetového projektu Paměť národa.

28. Jiří Sozanský (27. 4. 1946) – o stát v oblasti kultury a umění, 2. stupeň

Navrhovatel: Věra Kovářová

Osvojil: Věra Kovářová

Jiří Sozanský je český sochař, malíř, grafik a tvůrce multimediálních projektů. Vystudoval Akademii výtvarných umění v Praze a je členem SVU Mánes a SČUG Hollar. Je spoluzakladatelem občanského sdružení Symposion, které realizuje výhradně nekomerční projekty s širším civilizačním dosahem a zahrnuje několik desítek domácích i mezinárodních projektů. Je držitelem těchto ocenění, grantů a stipendií:

- 1971 Cena 17. listopadu, Akademie výtvarných umění v Praze
- 1988 Stipendium Jackson-Pollock Krasner Foundation New York
- 1995 Grant Nadace Open Society Fund Praha
- 1995 Čestné uznání International Peace Centre, Sarajevo
- 2007 Medaile za dlouholetou spolupráci s Památníkem Terezín
- 2016 Rytíř české kultury, cena ministra kultury

Jeho dílo patří k těm bezprostředním, které rezonují pulzem doby, ve které žije. Vstoupil na českou uměleckou scénu v polovině 70. let, v době vrcholící normalizace a tvůrčí nesvobody. Celou svou uměleckou tvorbou se angažoval proti všem formám násilí, zvláště a ideologického diktátu pošlapávajícího lidská práva a důstojnost člověka. Je nekonformním umělcem s vyhraněnými názory a postoji. Například v 70. letech promlouval svými uměleckými aktivitami do svědomí „normalizující se“ společnosti i za cenu osobního rizika. Mezi jeho významná díla patří Památník obětem komunismu, Lágr Vojna u Příbrami, Památník politickým vězňům či Valdice.

29. Emir Nemanja Kusturica (24. 11. 1954) – o stát v oblasti umění, 2. stupeň

Navrhovatel: Tomáš Měšťan, Jaroslava Vřeská, Jan Klement, Marek Janovský, Jindřich Šmíd, Alena Šustrová, Monika Skulová, David Nepimach, Daniel Duben, Martin Konvička
Osvojil: Leo Luzar

Navrhují sněmovně vyznamenat režiséra, producenta, herce, muzikanta, slovanského barda a srbského patriota, který studoval v Praze na FAMU a umí dodnes česky Emira Nemanju Kusturicu. Kusturica v ČR vydává i svoje knihy v českém jazyce. Jde nepochybně o jednu z nejvýraznějších osobností našeho věku.